

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

«ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ»

**Другого (магістерського) рівня вищої освіти
За спеціальністю – 076 «Підприємництво, торгівля
та біржова діяльність»
галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
Кваліфікація: Магістр з підприємництва,
торгівлі та біржової діяльності**

**ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ
РАДОЮ**

Голова вченої ради

_____ / В.І. Ладика /
(протокол № ____ від « ____ » _____ 2032 р.)

Освітня програма вводиться в дію з _____ 2023 р.

Ректор _____ / В.І. Ладика /
(наказ № ____ від « ____ » _____ 2023 р.)

Суми – 2023

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ освітньо-професійної програми

Проектна група у складі:

Голова проектної групи

к. е. н., доцент, доцент кафедри економіки
та підприємництва ім. проф. І.М. Брюховецького

А.І. Сухоставець

Члени проектної групи

д.е.н., доцент, завідувач кафедри економіки
та підприємництва ім. проф. І.М. Брюховецького

С.І. Терещенко

к. е. н., доцент кафедри економіки
та підприємництва ім. проф. І.М. Брюховецького

Н.М. Пилипенко

Розглянуто та схвалено на розширеному засіданні кафедри за участі
студентського активу та стейкхолдерів протокол № від 2023 р.

Начальник навчального відділу

Н.В. Колодненко

Т.в.о. завідувачки відділу якості, ліцензування
та акредитації

О.І.Рибіна

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи, д.е.н., професор

І.М. Коваленко

Схвалено на засіданні вченої ради факультету економіки і менеджменту
від 2023 р., протокол №

ПЕРЕДМОВА

Найголовнішим завданням сучасного бізнесу є пошук новітніх способів задоволення запитів ринку, забезпечення ефективного управління матеріальними і нематеріальними ресурсами, формування у працівників підприємницького типу мислення та активне впровадження в ділову практику інструментів стратегічного управління. Визначальну роль у вирішенні цього завдання належить підприємцям нової формації. За освітньо-професійною програмою «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» ведеться підготовка фахівців високого професійного рівня, здатних реалізувати підприємницькі здібності, використовувати новітні управлінські технології задля створення та розвитку власної справи та зростання її ринкової вартості, поширювати підприємницьку поведінку в бізнес-організаціях різних форматів. Основні завдання програми: розкрити «секрети» про те, як підприємці можуть використовувати свої переваги, розвиваючи інноваційне мислення, застосовуючи сучасні управлінські технології, формуючи організаційні компетенції та динамічні здатності на підприємствах; сформувати у слухачів системне сприйняття та надати дієві інструменти комплексного вирішення проблем розвитку сучасного бізнесу; надати компетенції в сфері підготовки і обґрунтування стратегічних рішень та їх переведення на операційний рівень діяльності підприємства.

Фахова експертиза проведена зовнішніми стейкхолдерами:

1. Лободін В.М. - директор ТРЦ "Мануфактура", м. Суми.
2. Клочко О. С. - директор ТОВ НВП "КАС-ІНВЕСТ", м. Суми
3. Дем'яненко А.В. – директор РГ ТОВ «Юпітер 9 Агросервіс».
4. Бондаренко Сергій Миколайович - директор ТОВ Агрофірма «Вікторія».
5. Ващук Олександр Васильович – комерційний директор ТОВ «Флора».

Методична експертиза проведена внутрішніми стейкхолдерами:

Гордієнко Микола Іванович - кандидат економічних наук, професор, завідувач кафедри "Обліку та оподаткування" Сумського НАУ

Лищенко Маргарита Олександрівна - доктор економічних наук, професор, декан факультету економіки та менеджменту Сумського НАУ

**1.Профіль освітньої програми
з «Підприємництва, торгівлі та біржової діяльності»
спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»**

1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Сумський національний аграрний університет, факультет економіки і менеджменту, кафедра економіки та підприємництва ім. проф. І.М.Брюховецького
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Магістр підприємництва, торгівлі та біржової діяльності
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом магістра, одиничний, 90 кредитів ЄКТС, термін навчання 1,4 роки 50 кредитів ЄКТС які спрямовані на виконання стандарту
Наявність акредитації	Акредитаційна комісія України, сертифікат: серія НД №1982126 до 01.07. 20 27 року
Цикл / рівень	НРК України – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл, EQF-LLL – 7 рівень
Передумови	Особа має право здобувати ступінь магістра за умови наявності ступеня бакалавра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста) за будь-яким напрямом (спеціальністю).
Мови викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	до 31.12.2024 року
Інтернет адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://www.snau.edu.ua
2 – Мета освітньої програми	
Програма розроблена відповідно до місії та стратегії університету, спрямована на здобуття студентами поглиблених теоретичних та практичних знань, умінь та економічного мислення і практичних навичок, необхідних для розв'язання завдань предметної області діяльності, що дасть їм змогу ефективно виконувати завдання практичного характеру відповідного рівня професійної діяльності, орієнтовані на дослідження й розв'язання спеціалізованих завдань та практичних проблем у сфері підприємництва, здійснювати аналітичні та наукові дослідження і прогнозувати розвиток економічної, ринкової, соціально-політичної та інших сфер суспільства, ефективно вести підприємницьку діяльність, а також співпрацювати зі стейкхолдерами	
3- Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	07 "Управління та адміністрування" 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність"
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Повна вища освіта в галузі 07 "Управління та адміністрування" за спеціальністю 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність" з урахуванням сучасних вимог економіки, політики, світових тенденцій та загальноєвропейських цінностей орієнтує на актуальні спеціалізації, в рамках яких можлива подальша професійна та наукова кар'єра: підприємництво, торгівля та біржова діяльність. Ключові слова: підприємництво, бізнес, торгівля, біржа, біржова діяльність

Опис предметної області	<p>Об'єкти вивчення: діяльність суб'єктів господарювання підприємницьких, торговельних та/або біржових структур з виробництва та обігу товарів і послуг, яка здійснюється з метою забезпечення їх ефективного управління і розвитку.</p> <p>Цілі навчання: підготовка фахівців, здатних розв'язувати складні завдання і проблеми у галузі підприємництва, торгівлі та біржової діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов і вимог.</p> <p>Теоретичний зміст предметної області: теоретико-методологічні, науково-методичні і прикладні засади підприємницької, торговельної та біржової діяльності, які забезпечують прийняття обґрунтованих професійних рішень.</p> <p>Методи, методики та технології: система інноваційних методів, професійних методик та технологій управління.</p> <p>Інструменти та обладнання: інформаційно-комунікаційні системи, прилади та обладнання (комп'ютерна техніка, пакети прикладних програм, програмні продукти тощо).</p>	
Академічні права випускників	Можливість продовжувати освіту на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти та здобувати додаткові кваліфікації в системі освіти дорослих.	
Особливості програми	Наявність внутрішньої та міжнародної академічної мобільності	
4 – Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття другого (магістерського) ступеня вищої освіти		
Обсяг освітньої програми у ЄКТС	- освітньо-професійна програма 90 кредитів ЄКТС; - термін навчання – 1 рік 4 місяці	
5 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання		
Придатність до працевлаштування	Назва і шифр професійної групи	Професійна назва роботи (посада)
	12. Керівники підприємств, установ та організацій	
	1231. Керівники адміністративних підрозділів	1231. Директор з комерційної діяльності 1231. Заступник начальника відділу 1231. Провідний спеціаліст 1231. Начальник лабораторії техніко-економічних досліджень
	13. Керівники малих підприємств без апарату управління	
	1312. Керівники малих підприємств без апарату управління в сільському господарстві	1312. Керівник представництва 1312. Керівник відділу асортименту та якості товарів у підприємствах торгівлі 1312. Керівник підрозділів у складському господарстві 1312. Керівник підрозділів у комерційному обслуговуванні
	24. Професіонали в галузі підприємництва, торгівлі та біржової діяльності	
	2413 Професіонали державної служби	2413.2 Професіонал з депозитарної діяльності 2413.2 Професіонал з торгівлі цінними паперами 2413.2 Професіонал з управління активами

	2419	2419.1.Науковий співробітник - консультант (ефективність господарської діяльності, раціоналізація виробництва)
	2419	2419.2. Економіст зі збуту 2419.2. Консультант з ефективності підприємництва 2419.2 Фахівець з публічних закупівель 2419.2 Фахівець з ефективності підприємництва 2419.2 Фахівець із сертифікації 2419.2 Фахівець із стандартизації 2419.2 Фахівець із сертифікації, стандартизації та якості
	2433 - 2441 Професіонали в галузі економіки	2433.2 Аналітик консолідованої інформації 2441.2 Аналітик з комерційної діяльності 2441.2 Консультант з комерційних питань 2441. 2 Аналітик з інвестицій 2441.2.Фахівець з методів розширення ринків збуту 2441.2 Фахівець з біржової торгівлі, брокер, дилер, аукціоніст
Подальше навчання	Випускник має право на продовження навчання на наступному третьому освітньо-науковому рівні вищої освіти, що відповідає 9 рівню НРК	
6 – Викладання та оцінювання		
Викладання та навчання	Студентоцентроване проблемно-орієнтоване навчання, самонавчання через електронне середовище навчального процесу Сумського національного аграрного університету на базі використання платформи Moodle, навчання на основі досліджень. Навчальний процес базується на використанні сучасних інтерактивних методів навчання, проблемних лекцій та лекцій-візуалізацій, кейс-методів, семінарів-дискусій, презентацій-обговорень, колоквиумів та диспутів. Також передбачена самостійна робота з можливістю консультацій з викладачем, індивідуальні заняття, групова проектна робота	
Оцінювання	За освітньою програмою передбачено формативне (письмові та усні коментарі й настанови викладачів у процесі навчання, формування навичок самооцінювання, залучення студентів до оцінювання роботи один одного) та сумативне (письмові іспити з навчальних дисциплін, оцінювання поточної роботи протягом вивчення окремих освітніх компонентів (письмові есе, презентації, тестування), захист звітів з практики, захист курсових робіт (проектів), прилюдний захист кваліфікаційної роботи магістра, оцінювання, що визначає рівень досягнення очікуваних програмних результатів навчання.	

Державна атестація	Державна атестація – здійснюється у вигляді публічного захисту кваліфікаційної роботи
Вимоги до кваліфікаційної роботи магістра	Кваліфікаційна робота з одного боку, має узагальнюючий характер, оскільки є своєрідним підсумком підготовки магістра, а з іншого - самостійним оригінальним науковим дослідженням студента, у розробці якого зацікавлені підприємства, при цьому студент упорядковує за власним розсудом накопичені наукові факти та доводить їх наукову цінність або практичну значимість. У кваліфікаційній роботі не повинно бути академічного плагіату, фабрикації та фальсифікації. Має бути оприлюднена в репозиторії закладу вищої освіти.
7 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов і вимог.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК 2. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК 3. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. ЗК 4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). ЗК 5. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	ФК1. Здатність застосовувати здобуті знання у процесі маркетингового управління підприємством; організувати та здійснювати маркетингове дослідження; на основі аналізу ринкових можливостей фірми та її ресурсів вибрати цільовий ринок; визначати і формувати конкретну маркетингову стратегію фірми, розробляти відповідні програми маркетингу. ФК2. Здатність досліджувати динаміку зміни ринкової кон'юнктури й узагальнювати розвиток ситуацій в аграрному підприємстві. ФК3. Здатність ідентифікувати всі види конкурентних переваг, якими володіє підприємство, визначити ті, які мають бути досягнутими у майбутньому для поліпшення його конкурентоспроможності; використовувати чинники конкурентоспроможності для створення конкурентних переваг підприємства. ФК4. Здатність виконувати розрахунки ключових параметрів діяльності підприємства і виявляти закономірності його розвитку; економічно обґрунтовувати доцільність управлінських рішень стратегічного й оперативного характеру; складати операційні й фінансові бюджети підприємства та оцінювати їх виконання. ФК5. Здатність оцінити обсяги робіт по проекту; організувати працю та раціонально розподілити роботи між виконавцями, сформувати проектну команду та ефективно управляти нею на всіх етапах життєвого циклу, щоб забезпечити успішне виконання ІТ-проекту. ФК6. Здатність використовувати набуті теоретичні навички для ефективного проектування та планування управління ланцюгами постачань та впровадження оптимізаційних моделей в логістичний процес суб'єктів підприємницької діяльності.
8 – Програмні результати навчання	

	<p>ПРН 1. Знати найбільш передові концептуальні та методологічні знання в галузі науково-дослідної та / або професійної діяльності і на межі предметних галузей та підтримання методів економічної доброчесності.</p> <p>ПРН 2. Вміти аналізувати психологічні особливості управлінської діяльності та встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між ними і підвищувати результативність реалізації загальних функцій управління з урахуванням впливу психологічних чинників.</p> <p>ПРН 3. Вміти помічати, виявляти і вирішувати етичні проблеми, ґрунтуючись на принципах корпоративної соціальної відповідальності.</p> <p>ПРН 4. Вміти здійснювати ефективне ділове спілкування, включаючи усну та письмову комунікацію українською мовою та іноземними мовами; управляти особистісним і професійним розвитком.</p> <p>ПРН 5. Вміти виявляти розуміння сутності та особливостей застосування маркетингових інструментів у процесі прийняття маркетингових рішень та розв'язувати складні маркетингові проблеми і вирішувати задачі в умовах невизначеності із застосуванням сучасних управлінських підходів, прийомів.</p> <p>ПРН 6. Вміти аналізувати отриману динаміку змін ринкової кон'юнктури й узагальнювати розвиток ситуацій в аграрному підприємстві.</p> <p>ПРН 7. Вміти ідентифікувати всі види конкурентних переваг, якими володіє підприємство, визначити ті, які мають бути досягнутими у майбутньому для поліпшення його конкурентоспроможності; використовувати чинники конкурентоспроможності для створення конкурентних переваг.</p> <p>ПРН 8. Вміти виконувати розрахунки ключових параметрів діяльності підприємства і виявляти закономірності його розвитку; економічно обґрунтовувати доцільність управлінських рішень стратегічного й оперативного характеру; складати операційні й фінансові бюджети підприємства та оцінювати їх виконання.</p> <p>ПРН 9. Вміти застосовувати методи та засоби управління проектами в повсякденній діяльності, визначати концепцію проекту та його стратегічні та тактичні задачі, здійснювати планування робіт за проектом та проводити експертизу проекту, застосовувати аналіз міжособистісних відносин та закони комунікації для керування командою проекту, впроваджувати автоматизовані інформаційні системи управління проектом.</p> <p>ПРН 10. Вміти проводити оцінку впливу логістичного середовища на функціонування ланцюга постачань; приймати рішення в управлінні ланцюгами постачань; оцінювати економічну ефективність та визначати шляхи зниження логістичних витрат; здійснювати інформаційну підтримку в управлінні ланцюгами постачань.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	<p>Реалізацію освітньо-професійної програми з "Підприємництва, торгівлі та біржової діяльності"здійснюють висококваліфіковані спеціалісти зі стажем роботи не менше 10 років.</p> <p>Усі науково-педагогічні працівники, залучені до реалізації освітньо-професійної програми з "Підприємництва, торгівлі та біржової діяльності", є штатними співробітниками Сумського національного аграрного університету.</p>

	<p>Всі науково-педагогічні працівники мають науковий ступінь та/або вчене звання та підтверджений рівень наукової і професійної активності.</p> <p>Для підвищення практичної спрямованості навчального процесу до проведення лекційних занять залучаються провідні фахівці - практики та закордонні фахівці.</p>
Матеріально-технічне забезпечення	<p>Забезпеченість навчальними приміщеннями, комп'ютерними робочими місцями, мультимедійним обладнанням відповідає потребі. Наявна вся необхідна соціально-побутова інфраструктура, кількість місць у гуртожитках відповідає вимогам.</p> <p>Для реалізації освітньо-професійної програми на факультеті економіки і менеджменту є спеціалізовані навчально-тренінгові та комп'ютерні лабораторії, обладнані необхідним устаткуванням та програмним забезпеченням (програмний комплекс Diamond FMS, 1С: Управління сільськогосподарським підприємством, доступ до 1С: ІТС Україна, 1С: Підприємство 8.2, Мастер Тест).</p>
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	<p>Офіційний веб-сайт СНАУ http://www.snau.edu.ua містить інформацію про освітні програми, навчальну, наукову і виховну діяльність, структурні підрозділи, правила прийому, міжнародне співробітництво, практику та працевлаштування, контакти.</p> <p>Усі зареєстровані в СНАУ користувачі мають необмежений доступ до мережі Інтернет. Фонд наукової бібліотеки СНАУ містить понад 313 тис. примірників навчальної, наукової літератури, періодичних наукових видань. До електронного каталогу внесено понад 76700 записів. Створюються та використовується електронні бази даних вторинної інформації – букіністичний каталог (понад 1100 записів), каталог дисертацій (363 записи), каталог авторефератів (2585 записів) тощо. Створено електронну картотеку книгозабезпечення. Читальний зал забезпечений бездротовим доступом до мережі Інтернет. Усі ресурси бібліотеки доступні через сайту університету: http://libraryhttp://snau.edu.ua</p> <p>Всі навчальні дисципліни курсу освітньо-професійної підготовки забезпечені конспектами лекцій, методичними рекомендаціями щодо проведення практичних занять та самостійної роботи, методичними рекомендаціями щодо проходження фахового стажування та переддипломної практик, а також рекомендаціями щодо написання кваліфікаційної роботи магістра.</p>
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	На основі двосторонніх договорів між Сумським національним аграрним університетом та університетами України економічного спрямування
Міжнародна кредитна мобільність	На основі двосторонніх договорів між Сумським національним аграрним університетом та іноземними навчальними закладами-партнерами
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Можливе після вивчення курсу української мови

ПЕРЕЛІК ДИСЦИПЛІН ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ
Спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова ОС «Магістр»
2.1. Перелік компонентів освітньо-професійної програм

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові компоненти ОП			
ОК 1	ГП 1 Методологія наукових досліджень та підтримання принципів академічної доброчесності	5	іспит
ОК 2	ГП 2 Конфліктологія та психологія управління	5	залік
ОК 3	ГП 3 Соціальна відповідальність	5	іспит
ОК 4	ГП 4 Ділова іноземна мова	5	залік
ОК 5	ПНП 1 Маркетинговий менеджмент	5	іспит
ОК 6	ПНП 2 Аграрне підприємництво	5	іспит
ОК 7	ПНП 3 Конкурентоспроможність підприємства	5	іспит
ОК 8	ПНП 4 Економічний аналіз і прогнозування діяльності підприємства	5	іспит
ОК 9	ПНП 5 Управління проектами	5	іспит
ОК10	ПНП6 Управління ланцюгами поставок	5	іспит
Загальний обсяг обов'язкових компонент:		50	
Вибіркові компоненти ОП			
<i>Цикл загально університетських вибірових дисциплін гуманітарної підготовки</i>			
ВЗПУ 1	Дисципліна гуманітарного змісту вибірових загально факультетських	5	залік
<i>Цикл вибірових дисциплін загальної підготовки ОП факультету</i>			
ВЗПС 1	Вибіркова дисципліна на розвиток загальних компетентностей (№ 1)	5	залік
ВЗПС 2	Вибіркова дисципліна на розвиток загальних компетентностей (№ 2)		
<i>Цикл вибірових дисциплін фахової професійної підготовки</i>			
ВФП 1	Вибіркова дисципліна за ОП спеціальності (№1)	5	залік
ВФП 2	Вибіркова дисципліна за ОП спеціальності (№2)	5	залік
Загальний обсяг вибірових компонент:		25	
Фахове стажування і переддипломна практика		9	
Підготовкам кваліфікаційної роботи		6	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		90	

II. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ (вибіркові компоненти)

II. Вибіркові навчальні дисципліни (вибіркові компоненти)				
2.1 Цикл загальноуніверситетських вибіркових дисциплін гуманітарної підготовки				
	ВЗПУ 1	Дисципліна гуманітарного змісту вибіркових загально факультетських	5	залік
2.2 Цикл вибіркових дисциплін загальної підготовки ОП факультету				
	ВЗПС 1	Інтернет-технології в управлінні підприємством	5	Іспит
		Інформаційні системи та технології прикладного і наукового дослідження		
		Контролінг		
		Електронна комерція		
		Аграрна політика		
	ВЗПС 2	Інтелектуальна власність	5	Іспит
		Фінансово-економічна діагностика підприємства		
		Управління проектами		
		Глобальна економіка		
		Комунікативний менеджмент		
2.3 Цикл вибіркових дисциплін фахової професійної підготовки				
	ВФП 1	Соціальна економіка	7	Залік
		Бізнес-економіка		
		Електронна комерційна діяльність		
		Технології електронного бізнесу		
	ВФП 2	Маркетинговий менеджмент	8	залік
		Економіка і організація біржової діяльності		
		Економіка і організація малого бізнесу		
		Європейський бізнес та корпоративні стратегії		
Загальний обсяг вибіркових компонент			25	x

12 Перелік нормативних документів

- Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII «Про вищу освіту» [Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>];
- Закон України від 05.09.2017 р. «Про освіту» – [Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>];
- Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» [Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>];
- Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» [Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>];
- Національний класифікатор України: «Класифікація видів економічної діяльності» ДК 009: 2010 [Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>];
- Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003: 2010 ДК 003:2010 [Режим доступу: <http://www.dk003.com>].

Інші рекомендовані джерела

- Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG) [Режим доступу: http://ihed.org.ua/images/doc/04_2016_ESG_2015.pdf];
- International Standard Classification of Education (ISCED 2011): UNESCO Institute for Statistics [Режим доступу: <http://www.uis.unesco.org/education/documents/isced-2011-en.pdf>];
- ISCED Fields of Education and Training 2013 (ISCED-F 2013): UNESCO Institute for Statistics [Режим доступу: <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-education-training-2013.pdf>];
- Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2016 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 01.10.2019 р. № 1254, схвалені сектором вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України (протокол № 3 від 21 червня 2019 р.);
- Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації [Режим доступу: http://ihed.org.ua/images/doc/04_2016_rozroblennya_osv_program_2014_tempus-office.pdf];
- Національний освітній глосарій: вища освіта [Режим доступу: http://ihed.org.ua/images/doc/04_2016_glossariy_Visha_osvita_2014_tempus-office.pdf];
- Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд [Режим доступу: http://ihed.org.ua/images/doc/04_2016_Rozvitok_sisitemi_zabesp_yakosti_VO_UA_2015.pdf];
- Європейська кредитна трансферна накопичувальна система: Довідник користувача [Режим доступу: http://ihed.org.ua/images/doc/04_2016_ECTS_Users_Guide-2015_Ukrainian.pdf];
- EQF-LLL – European Qualifications Framework for Life long Learning [Режим доступу: https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-eqf/files/brochexp_en.pdf];

- QF-EHEA – Qualification Framework of the European Higher Education Area [Режим доступу: <http://www.ehea.info/article-details.aspx?ArticleId=67>];
- TUNING (для ознайомлення зі спеціальними (фаховими) компетентностями та прикладами стандартів [Режим доступу: <http://www.unideusto.org/tuningeu/>].

Джерела внутрішнього користування

- Положення про організацію освітнього процесу в Сумському національному аграрному університеті, затверджене Рішенням вченої ради Сумського національного аграрного університету від 30.02.2015 р. URL: https://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/Положення_2015_Організація-освітнього-процесу.pdf
- Концепція освітньої діяльності Сумського національного аграрного університету, схвалена Вченою радою університету 27 серпня 2015 року. URL: <https://drive.google.com/file/d/1MBO0pEuPCM2M20CWCsa0G3wkWrWRGcas/view>
- Кодекс академічної доброчесності Сумського національного аграрного університету, схвалений Вченою радою університету від 26.12.2017р. URL: http://docs.snau.edu.ua/documents/education/quality/kodeks_akadem_dobrochesnosti.pdf
- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в Сумському НАУ, схвалене Вченою радою СНАУ 26.12.2017р. URL: http://docs.snau.edu.ua/documents/education/quality/polojennya_plagiat.pdf
- Положення про порядок перевірки академічних та наукових текстів на унікальність в Сумському національному аграрному університеті, схвалене Вченою радою СНАУ 15.10.2019р. URL: https://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2019/11/ПОЛОЖЕННЯ_УНІКАЛЬНІСТЬ_СНАУ.pdf

**4. Матриця відповідності програмних компетентностей
компонентам освітньої програми**

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	О К 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК1 0
ІК	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
ЗК1	•	•		•		•			•	
ЗК2	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
ЗК3	•	•	•	•		•	•		•	
ЗК4			•	•	•	•	•	•	•	
ЗК5	•		•	•		•	•	•	•	
ФК1	•									
ФК2		•		•			•			
ФК3	•	•	•	•		•		•		•
ФК4		•		•			•	•	•	•
ФК5				•		•	•	•		
ФК6	•	•				•				•

**5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН)
відповідними компонентами освітньої програми**

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	О К 5	О К 6	О К 7	ОК 8	О К 9	ОК 10
ПРН1	•									
ПРН2	•	•								
ПРН3	•	•	•							•
ПРН4			•	•						
ПРН5					•		•			•
ПРН6						•	•			•
ПРН7					•	•	•			•
ПРН8	•					•	•	•		•
ПРН9							•		•	•
ПРН10						•	•	•		•